

УДК 141.72:316.7:81'246.2

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2024.52.29>

МУЛЬТИКУЛЬТУРАЛІЗМ У СУЧАСНОМУ СВІТІ: ФІЛОСОФІЯ ІНТЕГРАЦІЇ ТА ТРАНСЛІНГВІЗМУ

Данило Самойленко

*Житомирський державний університет імені Івана Франка,
історичний факультет, кафедра філософії та політології
вул. Велика Бердичівська, 4, 010008, м. Житомир, Україна*

У міру того, як світ стає дедалі більш взаємопов'язаним, питання співіснування різноманітних культур постає як найважливіший загальносуспільний вимір. У статті розглядається феномен мультикультуралізму, досліджуються філософія інтеграції та транслінгвізм як потужні основи для сприяння узгодженому співіснуванню. Аналіз показує актуальність цих концепцій у сучасних реаліях, акцентуючи увагу на їхньому потенціалі для подолання соціальної нерівності та сприяння інклюзивності суспільства.

У дослідженні мультикультуралізму використано міждисциплінарний підхід, що спирається на знання з філософії, соціології, лінгвістики та культурології. Основна увага зосереджується на вивченні особливостей культурної інтеграції та ролі мови у формуванні ідентичності, акцентується складний взаємозв'язок між культурним різноманіттям і соціальною єдністю.

Результати дослідження показують, що для досягнення цілей мультикультуралізму потрібне детальне розуміння інтеграції, яка виходить за межі формального співіснування і слугує справжньому міжкультурному діалогу. Транслінгвізм, як доповнення до інтеграції, підкреслює ключову роль мови як своєрідного каналу зв'язку між різними спільнотами, що забезпечує спільну основу для взаєморозуміння. Отримані дані вказують на необхідність інклюзивної політики, яка сприяє мовному різноманіттю та культурному обміну, тим самим зміцнюючи соціальну стабільність і взаєморозуміння у суспільстві.

Висновки, отримані з цього дослідження, наголошують на важливості для політиків та освітян визнати тісний взаємозв'язок між інтеграцією та транслінгвізмом. Визнання та схвалення культурного різноманіття допоможе суспільству використовувати усі можливості різних світоглядів та зменшити кількість потенційних конфліктів. У науковій роботі йдеться про розробку комплексних механізмів, які надають пріоритет як інтеграції, так і транслінгвізму, сприяючи створенню середовища, в якому різні культури можуть співіснувати, взаємодіяти і розвиватися.

Перспективи подальших досліджень полягають у більш детальному розгляді конкретних механізмів, які зумовлюють успішну інтеграцію, дослідженні ролі технологій в покращенні міжкультурного порозуміння, а також у вивченні впливу світових подій на мультикультурну взаємодію.

Ключові слова: транслінгвізм, міжкультурні зв'язки, інтеграція, інформаційне суспільство, мультикультуралізм.

Постановка проблеми та її актуальність. Сучасний світ характеризується надзвичайно високим рівнем культурного різноманіття, що підсилюється процесами міграції, глобалізації та технологічного прогресу. У зв'язку з тим, що суспільства стають все більше взаємозалежними, зростає потреба в ефективних механізмах для використання різноманіття мультикультуралізму та управління його потенціалом. Аналізуючи комплекс викликів і можливостей, які створює мультикультуралізм у сучасному світі, основна увага зосереджується на філософії інтеграції та транслінгвізму як потенційних шляхах до зміцнення узгодженого співіснування та змістовного обміну між різноманітними спільнотами [9, с. 159].

Мультикультуралізм є безпосереднім наслідком глобалізації, оскільки люди з різним культурним середовищем взаємодіють і співіснують у спільному просторі. Постійний транскордонний потік ідей, товарів і пересування людей вимагає глибшого розуміння мультикультурної динаміки. Саме тому, необхідно проаналізувати, як суспільства можуть не лише адаптуватися, але й розвиватися у цьому взаємопов'язаному глобальному вимірі [1, с. 79].

З появою мультикультуралізму з'являється проблема зміцнення соціальної згуртованості та інтеграції. Філософія інтеграції спрямована на вивчення та розробку стратегій, які заохочують людей з різним походженням співпрацювати, поділяти спільні цінності та сприяти формуванню колективної ідентичності.

Мова відіграє ключову роль у міжкультурній взаємодії. Транслінгвістика, як концепція, визнає різноманітність мовного простору і вивчає способи, в які мова може слугувати як сполученням, так і бар'єром між культурами [10, с. 130].

Загалом, дослідження мультикультуралізму в сучасних умовах, з акцентом на філософію інтеграції та транслінгвізм, є надзвичайно актуальним для розуміння особливостей глобального суспільства, яке є взаємозалежним і багатокультурним. Вивчаючи ці питання, наукове дослідження допомагає розробці ефективних механізмів, які сприяють розумінню, гармонії та співпраці між різними культурами [8, с. 174].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Мультикультуралізм є предметом численних наукових досліджень і дискусій у сучасних умовах, які зосереджені на розумінні того, як суспільство може ефективно управляти культурним різноманіттям. Концепція філософії інтеграції намагається зрозуміти, як люди з різним культурним підґрунтям можуть злагоджено співіснувати в суспільстві, розвиваючи взаєморозуміння та взаємоповагу [11, с. 139].

Одним із важливих напрямів, який вивчають дослідники, є баланс між збереженням культурних цінностей та інтеграцією. Дедалі більше усвідомлюється, що застосування підходу обмеженої асиміляції може бути не найефективнішим способом подолання мультикультуралізму. Замість цього, вчені розглядають концепцію транслінгвізму, яка наголошує на мінливості мови та комунікації між різними культурами [12, с. 175].

Наукові дослідження у даній галузі нерідко зосереджуються на вивченні впливу мови на культурну інтеграцію. Основна ідея полягає в тому, що, підтримуючи використання кількох мов і визнаючи важливість мовного різноманіття, суспільство може сприяти кращому спілкуванню і взаєморозумінню між різними соціальними групами. Цей підхід ставить під сумнів традиційну одномовну концепцію і визнає сучасну мінливу сутність мови в умовах світової глобалізації.

Крім того, науковці аналізують комплексні програми та механізми, які підтримують мультикультуралізм у різних сферах, зокрема в освіті, на робочих місцях і в громадах. Їхньою метою є визначення ефективних стратегій для створення інклюзивного середовища, яке підтримує різноманіття і водночас сприяє формуванню почуття приналежності у людей з різним культурним походженням [5, с. 20].

Що стосується проблем мультикультуралізму, то деякі дослідження присвячені питанням напруженості та конфліктів, які виникають у мультикультурних суспільствах, зокрема, коли йдеться про проблеми ідентичності, співвідношення повноважень та культурної гегемонії. Їх вирішення вимагає детального розуміння складнощів, пов'язаних з подоланням культурних відмінностей [2, с. 70].

Метою роботи є вивчення та аналіз філософії інтеграції та транслінгвізму в контексті мультикультуралізму в сучасному суспільстві. Розглядаючи, як ці поняття взаємно

впливають та взаємодіють, робота прагне розширити розуміння того, яким чином сприяти ефективному спілкуванню та досягненню співіснування в різних мовних та культурних спільнотах.

Виклад основного матеріалу. Мультикультуралізм у сучасному світі є складним і багатограним явищем, яке набуває все більшого значення в умовах глобалізації у XXI столітті. Філософія інтеграції та транслінгвізму, закладена в основу концепції мультикультуралізму, формує критичний фундамент для розуміння та орієнтації в складному переплетінні різноманітних культур, мов та ідентичностей, які співіснують у нинішньому суспільстві.

За своєю сутністю мультикультуралізм є соціально-політичною ідеологією, яка визнає і відзначає співіснування різних культурних традицій в межах одного суспільства. Ця ідеологія заперечує поняття гомогенної культурної ідентичності і натомість сприймає різноманітність як фундаментальний аспект людського існування. Вона стверджує, що плюралістичне суспільство може розвиватися, коли люди з різним культурним походженням беруть участь у змістовній взаємодії, сприяючи створенню різноманітного досвіду, поглядів і цінностей.

Інтеграція, як філософське підґрунтя мультикультуралізму, наголошує на необхідності створення в суспільстві інклюзивного середовища, яке дозволяє людям різного соціального статусу брати повноцінну участь і робити свій внесок у соціальну, економічну та політичну структури. Йдеться не просто про співіснування, а про активне залучення людей з різним етнічним походженням до всіх аспектів суспільного життя. Успішна інтеграція передбачає подолання бар'єрів, що перешкоджають залученню, та сприяння рівним можливостям для всіх, незалежно від культурного чи мовного походження (Луц, 2018, с. 281).

З іншої сторони, транслінгвізм розширює поняття мультикультуралізму, звертаючи увагу на роль мови у сприянні взаєморозумінню та комунікації між різними спільнотами. У сучасному світі, де мовне різноманіття є визначальною характеристикою, транслінгвізм сприяє гнучкості та адаптивності мов, підтверджуючи, що люди можуть орієнтуватися в різних мовних спільнотах протягом свого життя. Цей підхід враховує закладену в мові силу і сприяє лінгвістичній інклюзивності, кидаючи виклик домінуванню однієї мови як засобу спілкування.

Філософія інтеграції та транслінгвізму враховує виклики, пов'язані з культурними та мовними відмінностями. У ній стверджується, що успішне співіснування вимагає активних зусиль, спрямованих на побудову каналів взаєморозуміння, емпатії та взаємоповаги. Сюди входить не лише визнання існування різноманітних культур і мов, але й оцінка їхнього внеску в колективний людський розвиток [13, с. 343].

У практичному вимірі реалізація мультикультуралізму передбачає політику і практики, які сприяють інклюзивності в освіті, на робочому місці і в громадських місцях. Освітні програми розробляються таким чином, щоб відображати плюралізм культур, розвиваючи міжкультурну компетентність серед здобувачів освіти. На робочих місцях намагаються створити середовище, яке цінує різноманітність, забезпечуючи рівні можливості для професійного зростання незалежно від культурного походження. Публічні простори, як фізичні, так і цифрові, стають платформами для демонстрації та обміну різними формами культурного самовираження.

Водночас шлях до ефективного мультикультуралізму не позбавлений проблем. Досягнення балансу між збереженням культурних ідентичностей та розбудовою цілісного суспільства вимагає застосування зважених підходів. Для того, щоб переваги мультикультуралізму були доступними для кожного члена суспільства, необхідно вирішити такі

питання, як культурне привласнення, дискримінація та нерівномірність розподілу владних повноважень.

Окрім того, філософія мультикультуралізму кидає виклик традиційним поняттям культурної асиміляції та монокультурності, підкреслюючи усю повноту та силу, що випливають з багатогранності культурних аспектів. Визнання того, що культури є не статичними утвореннями, а динамічними, такими, що розвиваються, сприяє більш інклюзивному розумінню ідентичності. Люди більше не обмежені чітко визначеною національною чи етнічною приналежністю, а можуть ідентифікувати себе з багатьма культурними аспектами, формуючи більш різноманітне і взаємопов'язане світове співтовариство [3, с. 169].

У сфері інтеграції акцент не обмежується звичайною толерантністю і переходить до активної взаємодії та співпраці. Спільноти, які надають пріоритет інтеграції, визнають взаємну користь, що виникає, коли люди з різним походженням співпрацюють, обмінюються ідеями та роблять колективний внесок у суспільний прогрес. Це відхід від ізоляціоністських ідеологій, що впливає на формування почуття єдності, яке виходить за межі культурних кордонів.

Транслінгвізм ще більше сприяє перенесенню мультикультурного підходу в лінгвістичну область. Мова, яка являє собою ключовий елемент культури, стає інструментом для зв'язку, а не бар'єром. Розвиток багатомовності підтверджує цінність мовного різноманіття, стимулюючи створення умов, у яких люди можуть спілкуватися, незважаючи на мовні бар'єри. Це не лише покращує міжкультурне взаєморозуміння, але й дає людям можливість адаптуватися у сучасному світі, де багатомовність дедалі більше стає звичайною нормою.

Глобалізація та взаємозалежність зумовлюють потребу в ефективній комунікації між різними мовними групами, що стає необхідною умовою для розвитку суспільства. Транслінгвізм сприяє розвитку суспільств, які прагнуть визнавати і приймати мовне різноманіття, роблячи мову не джерелом ізоляції, а своєрідним каналом, що з'єднує людей з різним культурним походженням. Завдяки мовній інклюзивності суспільство усвідомлює невід'ємну цінність кожної мови, зберігаючи культурну спадщину і водночас слугуючи створенню спільного мовного середовища [4, с. 19].

Незважаючи на це, шлях до повної реалізації ідеалів мультикультуралізму, інтеграції та транслінгвізму пов'язаний з викликами. Опір змінам, культурна несприйнятливість та наявність системної нерівності – це перешкоди, які необхідно подолати. Крім того, існує складний баланс між збереженням культурної ідентичності та формуванням спільних суспільних зв'язків. Це вимагає безперервного діалогу, освіти та коригування політики з метою створення середовища, яке дійсно приймає та відзначає різноманітність.

Висновки. Отже, мультикультуралізм, що ґрунтується на філософії інтеграції та транслінгвізму, є важливою філософською парадигмою, яка дозволяє долати труднощі, що виникають у складному сучасному суспільстві. Він дає бачення суспільств, які приймають різноманіття, сприяють інклюзивності та визнають невід'ємну цінність кожної людини, незалежно від її культурного чи мовного середовища. У той час як світ продовжує еволюціонувати, філософія інтеграції та транслінгвізму слугує своєрідним орієнтиром для побудови гармонійних, стійких і по-справжньому міжнародних співтовариств.

Список використаної літератури

1. Бабкін В. О. Мультикультуралізм як вектор культурної глобалізації: нові тенденції і форми. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Культурологія*. 2018. Вип. 29. С. 77–81.

2. Бабкін В. О. Криза європейського мультикультуралізму в умовах глобальних викликів. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. 2019. Вип. 31. С. 67–74.
3. Білецька О. Мультикультуралізм як важливий фактор розвитку суспільства в глобалізованому світі. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*. 2019. Вип. 4. С. 167–175.
4. Дротянко Л. Г. Комунікації в соціальних мережах і феномен мультикультуралізму. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія*. 2019. Вип. 29 (№ 1). С. 16–21.
5. Заяць Н. В. Питання мультикультуралізму в національному праві. *Dictum Factum*. 2021. Вип. (1) (№ 9). С. 17–25.
6. Лисенко Л. В. Аналіз кризи етноментальної ідентичності в добу мультикультуралізму. *ScienceRise*. 2019. Вип. 7 (60). С. 20–23.
7. Луц У. І. Мультикультуралізм в контексті проблеми ідентичності та постнекласичної науки. *Гілея: науковий вісник*. 2018. Вип. 131. С. 279–283.
8. Ляпіна Л. А. Мультикультуралізм як стратегія міжкультурної взаємодії: сучасний соціо-гуманітарний дискурс. *Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики*. 2018. Вип. 79. С. 171–178.
9. Мерщій Т. В. Субкультурні групи в умовах трансформації мультикультуралізму. *Вісник Національного Авіаційного Університету. Серія: Філософія. Культурологія*. 2020. Вип. 31 (1). С. 158–162.
10. Підскальна О. Питання мультикультуралізму в філософських концепціях визнання. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2018. Вип. 22. С. 128–131.
11. Шай Р. Право на мультикультуралізм: аспекти відмінностей та взаємовпливу. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки*. 2020. Вип. 2 (26). С. 135–140.
12. Шевченко М. І. Сучасні концепції міжкультурної взаємодії в умовах глобалізації та сучасних міжнародних відносинах. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*. 2023. Вип. 12. С. 164–179.
13. Юган Н. Л. Формування національної ідентичності українського суспільства засобами театру. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури та мистецтв*. 2019. Вип. 2. С. 341–345.

MULTICULTURALISM IN THE MODERN WORLD: THE PHILOSOPHY OF INTEGRATION AND TRANSLINGUALISM

Danylo Samoilenko

Zhytomyr Ivan Franko State University,

The Faculty of History, Department of Philosophy and Political Science

Velyka Berdychivska str., 40, 10008, Zhytomyr, Ukraine

As the world becomes increasingly interconnected, the issue of coexistence of diverse cultures emerges as a crucial societal dimension. This article explores the phenomenon of multiculturalism, examining the philosophy of integration and translanguaging as powerful foundations for fostering harmonious coexistence. The analysis highlights the relevance of these concepts in contemporary realities, emphasizing their potential in overcoming social inequality and promoting societal inclusivity.

The study of multiculturalism employs an interdisciplinary approach, drawing on knowledge from philosophy, sociology, linguistics, and cultural studies. The primary focus is on examining the nuances of cultural integration and the role of language in shaping identity, underscoring the intricate relationship between cultural diversity and social cohesion.

The research findings indicate that achieving the goals of multiculturalism requires a detailed understanding of integration that goes beyond formal coexistence and promotes genuine intercultural dialogue. Translanguaging, as a complement to integration, underscores the key role of language as a unique communication channel between different communities, providing a common foundation for mutual understanding. The research results point to the necessity of inclusive policies that promote linguistic diversity and cultural exchange, thereby strengthening social stability and mutual understanding in society.

The conclusions drawn from this research emphasize the importance for policymakers and educators to recognize the close correlation between integration and translanguaging. Acknowledging and celebrating cultural diversity will help society harness the full potential of diverse perspectives and reduce the potential for conflicts. The study discusses the development of comprehensive mechanisms that prioritize both integration and translanguaging, contributing to the creation of an environment where different cultures can coexist, interact, and evolve.

The prospects for further research lie in a more detailed examination of specific mechanisms that contribute to successful integration, exploring the role of technology in promoting intercultural understanding, and investigating the impact of global events on multicultural interactions.

Keywords: translanguaging, intercultural relations, integration, information society, multiculturalism.